Bibliotheken Zonder Grenzen
Bibliothèques Sans Frontières
BELGIE

Onderwijs in nood

BIBLIOTHEKEN ZONDER GRENZEN

ONZE ACTIES IN

2020

Eventuele externe cijfers komen uit volgende bronnen:
PISA, 2015 I *Baromètre Digital Wallonia Éducation & Numérique 2018* I PISA, 2019 I Koning Boudewijnstichting: Barometer Digitale Inclusie, 2020 I De impact van COVID-19 op kinderen, Verenigde Naties, 2020 I *#Génération2020, la grande enquête sur les pratiques numériques des jeunes, Média Animation, 2020* I *Confinement et solitude numérique : La double peine pour certains seniors ? Énéo Focus*, september 2020 I Resolutie van het Europees Parlement van 22 oktober 2020 over de toekomst van het Europees onderwijs in de context van COVID-19

Dit jaarrapport werd in december 2020 opgesteld.

Redactie: Victoire Dunker - Communication Officer
Design en grafisch ontwerp : Victoria De Wolf – Les Marquisettes
Foto's: Bibliotheken Zonder Grenzen

INHOUD

1. Introductie

2. Een overzicht van onze programma's in België
- Khan Academy
- De Cyber Helden
- Digitale Reizigers - Scholen
- De Digital Travellers
- De Digitale Reizigers

3. De hoogtepunten van 2020

4. Onderwijs in nood: onze acties tijdens de coronacrisis

5. Strijden voor meer onderwijsgelijkheid in België met Khan Academy

6. Strijden tegen de digitale kloof
- De Digitale Reizigers
- Les Digital Travellers
- De Cyber Helden
- Digitale Reizigers - Scholen

7. Ons team

8. Onze partners

Digitaal Leren
Digitale Geletterdheid

1. INTRODUCTIE

BZG IN BELGIË:

3 jarig bestaan

13 collega's

5 projecten, waarvan **1** tweetalig project

26 042 begunstigden bereikt

+ 600 000
lerenden op Khan Academy
(in Franstalig België sinds 2018)

5979
OPGELEIDE
leraren, bibliothecarissen
en opvoeders

216 betrokken scholen, buitenschoolse plaatsen, bibliotheken en EPN (Espaces Numériques Publiques in Wallonië)

ONS WERKVELD:

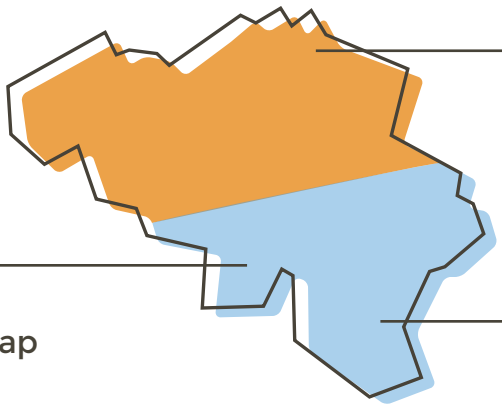

31 Vlaamse scholen
(sinds 2020)

29 Bibliotheken en EPN
in de Waalse gemeenschap
(sinds 2018)

123 Waalse scholen
(sinds 2018)

BZG OVERAL TER WERELD:

13-jarig bestaan

50 deelnemende landen

100 collega's wereldwijd

6,3 miljoen begunstigden bereikt

10 000 opgeleide bibliothecarissen, animatoren en leerkrachten

EEN WOORDJE VAN ONZE DIRECTEUR

40% van onze Belgische bevolking staat door een gebrek aan vaardigheden kwetsbaar tegenover digitalisering en 21% van de 55-plussers maakt geen gebruik van het internet. Bovendien is dit percentage hetzelfde voor laaggeschoolde Belgen. 46% van onze leerkrachten is nooit getraind om digitale tools pedagogisch in te zetten.

Cijfers en statistieken geven ons een andere kijk op ons kleine landje in het hart van Europa. Het zijn namelijk onze buurman, onze ouderen, want, één op vijf mensen kunnen hun sociale rechten niet meer uitoefenen ten gevolge van de versnelde digitalisering van onze samenleving: toegang tot hun bankrekening, hun pensioeninformatie, hun belastingaangifte, het zoeken naar of solliciteren voor een job.

En dat was vóór de pandemie, de sociale isolatie, de sluiting van winkels en de shift naar online shoppen, de sluiting van scholen en het verspreiden van het afstandsonderwijs. We hoeven ons niet meer voor te stellen wat de gevolgen zouden zijn van deze digitale kwetsbaarheid, we hebben het meegemaakt. Door de ontwrichting van ons schoolsysteem, verergert de gezondheidscrisis de ongelijkheden in het onderwijs.

Bij Bibliotheken Zonder Grenzen zijn we ervan overtuigd dat toegang tot kwaliteitsvol onderwijs een noodzakelijke voorwaarde is om iedereen de kracht te geven zijn/haar eigen keuzes te maken. Daarom is onze hele organisatie sinds maart gemobiliseerd om de meest kwetsbaren te helpen deze onderwijscrisis het hoofd te bieden.

Ik wil ons team en onze partners bedanken. Dankzij hen waren we in staat om onze educatieve tools en activiteiten te versterken, onze acties uit te breiden naar gezinnen, leerkrachten te begeleiden en hun vragen te beantwoorden. Meer dan 470.000 Belgen hebben Khan Academy gebruikt om wiskunde en wetenschappen te leren of herhalen. Tijdens de eerste lockdown werden meer dan 100.000 uren aan gratis onderwijs op de site gegeven. Sinds september zijn 75 scholen en meer dan 160 klaslokalen bezocht door de Cyber Heden en de Digital Travellers om kinderen bewust te maken van online veiligheid, digitaal burgerschap en om hun creativiteit te ontwikkelen met digitale technologie. Er werden 40 ontbijtsessies gehouden in 11 bibliotheken om oudere vrouwen de digitale basiscompetenties bij te brengen.

Dankjewel aan alle leerkrachten, bibliothecarissen en actoren in het onderwijsveld die gebruik hebben gemaakt van de aangereikte instrumenten om kinderen, gezinnen en kwetsbare personen te helpen.

Dankzij jullie aanmoediging, advies, hulp en donaties zullen wij onze acties in 2021 versterken en zo de toegang tot kwalitatief onderwijs en informatie vergemakkelijken voor degenen die dit het meest nodig hebben.

Dimitri Verboomen

2. EEN OVERZICHT VAN ONZE PROGRAMMA'S IN BELGIË

• Digitaal Leren

› Khan Academy

Wat? Een platform met digitale bronnen (https://nl.khanacademy.org) die het leren interactief en gepersonaliseerd maakt voor lerenden van alle leeftijden.

Doel? De wereld voorzien van kwalitatief en gratis onderwijs

Ontstaan? Opgericht in 2006 in de VS en vertaald in het Nederlands sinds …

Wat doet Bibliotheken Zonder Grenzen?

- Het gebruik van Khan Academy promoten in België
- Het opleiden van leerkrachten, opvoeders en andere actoren in het onderwijsveld om Khan Academy in hun programma te integreren
- Het vertalen van video's en oefeningen naar het Nederlands en ze aanpassen volgens de leerprogramma's van de Vlaamse gemeenschap.

Werkveld? In scholen, buurthuizen, bibliotheken en op je computer of smartphone

• Digitale Geletterdheid

› De Cyber Helden

Wat? Een pedagogisch dossier over digitaal burgerschap

Doel? Kinderen tussen 8 en 14 jaar sensibiliseren over de gevaren van het internet

Ontstaan? Sinds 2018

Wat doet BZG?

- Ontwikkelen van spelletjes, activiteiten en leermateriaal
- Opleiden van leerkrachten om het onderwerp «digitale veiligheid » in de klas te bespreken
- De ouders betrekken in de digitale opvoeding van hun kinderen
- Organiseren van workshops voor kinderen

Werkveld? In scholen, bibliotheken, bij gezinnen en buurthuizen

› Digitale Reizigers - Scholen

Doel? Het ontwikkelen van digitale vaardigheden van kinderen, gelinkt aan hun schoolcarrière, door middel van klassikale workshops

Wanneer? Gedurende het schooljaar 2019-2020

Wat doet BZG?

- Het ontwikkelen van activiteiten, inhoud of activiteitenreeksen
- Leerkrachten opleiden om ateliers rond digitale geletterdheid in de klas op te zetten
- Begeleiden van leerkrachten indien nodig
- Versterken van de digitale geletterdheid van het lerarenkorps en de leerlingen

Werkveld? In lagere scholen

› De « Digital Travellers »

Wat? Een programma van Erasmus+ voor Europese bibliotheken om best practices uit te wisselen

Doel? Van bibliotheken een inclusieve plek maken en ze inschakelen als digitaal hulpmiddel om de digitaal kwetsbaren van onze maatschappij te ondersteunen in geval van digitale isolatie

Wanneer? Sinds 2020

Wat doet BZG?

- Ontwikkelen van een reeks trainingen voor bibliotheken om zich te ontplooien als digitaal hulpmiddel
- De bibliothecarissen opleiden tot digitale helpers
- Het hergroeperen van bronnen van digitale geletterdheid en ze classifiëren volgens de Europese DIGCOMP 2.1-referentie

Werkveld? In Belgische bibliotheken, maar ook in Finland, Nederland en Polen

› De Digitale Reizigers

Wat? Ontbijtsessies gericht op oudere vrouwen die geïsoleerd leven

Doel? Het versterken van de digitale vaardigheden; en zelfstandigheid van deze vrouwen door middel van thematische ateliers om zo isolement te voorkomen

Wanneer? Ontstaan in 2019

Wat doet BZG?

- De emotionele en sociale band herstellen tijdens ontbijtsessies in EPN (=espaces publiques numériques) en bibliotheken
- Animeren van deze sessies met oudere vrouwen in digitaal isolement
- Ontwikkelen van opleidingen om een digitale helper te worden
- Bibliothecarissen opleiden

Werkveld? In bibliotheken, EPN's en buurthuizen

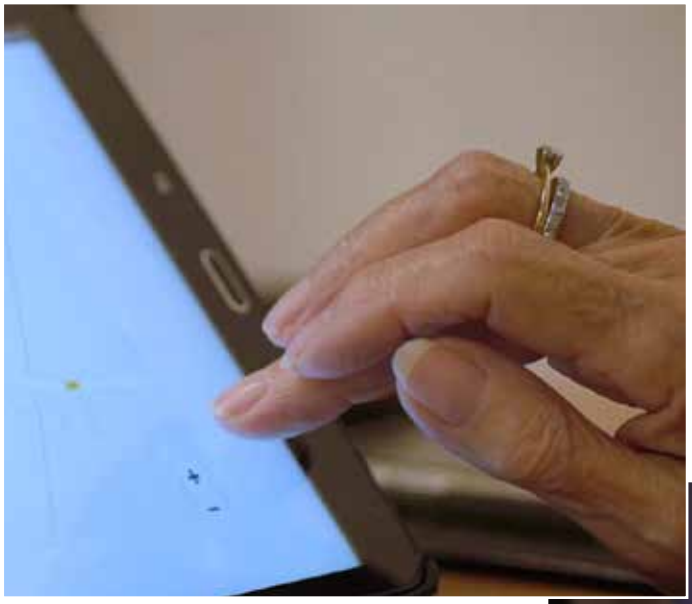

3. DE HOOGTEPUNTEN VAN 2020

JANUARI

In 2020, groeide het Belgische team van BZG van 5 naar 13 leden

FEBRUARI

Onze « Maths moi ça ! » stage voor kinderen werd georganiseerd tijdens de krokusvakantie

MAART

De Cyber Helden zijn klaar om de gezinnen te helpen in Franstalig België!

APRIL

De Digital Travellers beginnen aan hun reis

MEI

Tijdens de lockdown kent het aantal gebruikers van Khan Academy een enorme groei van +250% in vergelijking met dezelfde periode in 2019

BZG werft zijn eerste Nederlandstalige werknemer en zo worden de Cyber Helden ook in Vlaanderen geïntroduceerd

JUNI

BZG werkt samen met La Dernière Heure en Sudpresse om activiteitenbundels samen te stellen. 21 628 kinderen werden hiermee bereikt

Augustin Trapenard, peter van BZG, komt naar Brussel en maakt onze acties van dichtbij mee.

Activiteiten rond de Cyber Helden worden georganiseerd op en rond vakantieparken

BZG past haar opleidingsaanbod aan de huidige context aan:
› De Cyber Helden komen virtueel samen
› Khan Academy begint met wekelijkse webinars voor leerkrachten

De Digital Travellers starten met het opleiden van bibliothecarissen

JULI

De Nederlandstalige website van BZG gaat online!

www.bibzondergrenzen.be

AUGUSTUS

Ateliers rond de Digitale Reizigers worden hervat nadat ze op pauze werden gezet tijdens de eerste lockdown

SEPTEMBER

OKTOBER

Oprichting van het fonds “Vrienden van Bibliotheken Zonder Grenzen” dat een belastingaftrek voor giften mogelijk maakt.

NOVEMBER

De ateliers van De Digitale Reizigers gaan nu virtueel door

DECEMBER

Lancering van de eerste donatie-campagne van BZG België

4. ONDERWIJS IN NOOD: ONZE ACTIES TIJDENS DE CORONACRISIS

Patrick Weil, de voorzitter van Libraries Without Borders, aan het woord

Overal ter wereld heeft de Covid-19-epidemie ons eraan herinnert hoe cultuur, informatie en onderwijs essentiële pijlers van onze samenlevingen zijn en hoe ze bijdragen aan de emancipatie en veerkracht van individuen in tijden van crisis. De situatie heeft ook de ongelijkheden in de toegang tot deze fundamentele rechten aan het licht gebracht. Volgens de Verenigde Naties zouden tegen 2021 23,8 miljoen kinderen en jongeren van school kunnen gaan of van school worden gestuurd, alleen al vanwege de economische gevolgen van de epidemie. De overgrote meerderheid van hen bestaat uit kinderen uit kansarme milieus.

Om ons mandaat uit te voeren en te voorkomen dat Covid-19 de meest kwetsbare bevolkingsgroepen verder isoleert, hebben onze internationale teams zich sinds maart moeten aanpassen en opnieuw moeten uitvinden om deze onderwijscrisis het hoofd te bieden.

Van onze sensibiliseringsworkshops rond COVID-19 in Burundi, onze bijlessen voor kinderen uit de meest kwetsbare gezinnen in Frankrijk, onderwijs in en via digitale technologie in tijden van crisis in België tot onze activiteiten op het vlak van gezondheidspreventie via onze Ideax Box in Bangladesh in het Rohingya-vluchtelingenkamp, reageert BZG via onderwijs op humanitaire, gezondheids- en sociale noodsituaties. Om deze strijd in België en in de rest van de wereld voort te zetten, hebben we uw steun nodig.

Daarvoor wil ik u alvast hartelijk bedanken.

Afstandsonderwijs in tijden van crisis

VOOR PERSONEN IN DIGITAAL ISOLEMENT

Thuiswerken, online lessen, trainingen op afstand, videobellen met onze naasten, Click&Collect, … De huidige gezondheidscrisis heeft de digitalisering van alledaagse taken en onze afhankelijkheid van digitale tools aanzienlijk versneld.

Nochtans heeft 40% van de Belgische bevolking niet eens digitale basisvaardigheden en heeft 8.6% zelfs nog nooit het internet gebruikt. Wat gebeurt er als deze mensen in hun #kot moeten blijven en digitaal gaan onvermijdelijk de enige optie op sociaal contact wordt? Zonder de basisvaardigheden werden velen van hen maanden van de buitenwereld afgesloten. Digitaal isolement wordt een verzwarende factor van sociaal isolement en vergroot de ongelijkheden in plaats van ze te verkleinen.

Wanneer BZG oudere vrouwen uit hun digitaal isolement haalt door hen de digitale basisvaardigheden bij te brengen tijdens ontbijtsessies in bibliotheken en EPN (zie infra), heeft de sluiting van deze openbare ruimtes ten gevolge van de gezondheidscrisis ons enige tijd verhinderd om deze sessies te laten doorgaan. We hebben ons aangepast en sinds afgelopen november worden de Digitale Reizigers-trainingen online gehouden: een grote uitdaging, maar tegelijk een effectieve manier om het isolement te doorbreken voor de 13 vrouwen die al hebben deelgenomen.

Het virtuele wordt onze manier om vrouwen uit hun isolement te halen. Tijdens een trainingssessie nemen we de tijd om te praten over digitale en andere lichtere onderwerpen om elkaar te leren kennen, een ontspannen sfeer te creëren en iedereen gerust te stellen.

Charlotte Gaumeton, Learning Facilitator bij BZG België.

Ik moet toegeven dat ik deze techniek heel spannend vond (ondanks mijn initiële tegenzin) en zelfs leuk! Het moet gezegd worden dat Charlotte het meesterlijk deed! Ze was zeer gastvrij, omkaderend, hartelijk en glimlachend! Ze slaagde erin ons op afstand te begeleiden, misschien zelfs beter dan in't echt. Ze werkt met 2 computers tegelijk (en ze weet hoe ze dat moet doen), waarvan ze via de ene het oogcontact tussen ons houdt en de andere waarmee ze door "Good Clicks" toont waar ze mee bezig is. Het was echt heel ontspannen en interessant. Elkaar weerzien en met elkaar praten, ook al was het op afstand, heeft het contact terug hersteld. Ik ben er tot op vandaag nog steeds heel gelukkig van en, dat wil wat zeggen.

Marylise, deelneemster van de online ateliers van de Digitale Reizigers.

VOOR DE KINDEREN

Tijdens de lockdown is de gemiddelde schermtijd van kinderen met 60% gestegen. Dit maakt dat ze bijgevolg ook meer worden blootgesteld aan de gevaren van het internet: fake news, cyberpesten, overdreven aanwezigheid op sociale media, enz. Meer dan ooit is het nodig om de relatie tussen kinderen en de digitale wereld, te kaderen.

Daarom hebben we het pedagogische dossier “Cyber Helden”, oorspronkelijk bedoeld voor leraren, uitgebreid naar een Cyber Helden Familie-gids. Ze ontwikkelt en versterkt de digitale geletterdheid in de familiesfeer en is in drie maanden tijd bijna 500 keer gedownload. Bovendien hebben we awareness-webinars voor ouders gehouden waarbij ze de gelegenheid kregen om tips te delen en vragen te beantwoorden over de online veiligheid van kinderen.

Meer nog, dankzij een partnerschap met *Sudpresse* en *la DH*, heeft ons team de activiteiten van Cyber Helden, Digitale Reizigers en Khan Academy kunnen bundelen in een activiteitenbundel voor kinderen. In totaal zijn er zo’n 19.500 ouders en 22.200 kinderen in Franstalig België die, tussen maart en juni 2020, hiervan hebben kunnen genieten.

Digitaal leren voor onderwijscontinuïteit

In België werden 2 miljoen kinderen getroffen door de sluiting van scholen tijdens de lockdown. Meer dan ooit, bleek een instrument dat vrij en kwalitatief hoogstaand onderwijs bevordert, zoals de Khan Academy, cruciaal. En dat voor zowel de studenten die thuis konden blijven leren, als voor de leerkrachten die onderwijs konden blijven waarborgen door hun klas op afstand te leiden.

> *“Ik was verrast over de inzet van mijn studenten! Één van mijn klassen was niet echt betrokken op de digitale tool, maar tijdens de lockdown vroeg ik hen om de oefeningen op Khan Academy te maken en 3/4 van de klas had meegedaan. Dat deed me veel plezier, want velen raakten echt betrokken en vonden dat de video’s hen hielpen de leerstof te begrijpen. Natuurlijk kan je niet 100% van de klas bereiken, maar het is duidelijk een nuttig instrument dat andere toepassingen aanvult, vooral in een periode van lockdown waar alles op afstand moet gebeuren.*
>
> Minh Nguyen, wiskundeleraar in Herstal, Collège Saint-Lambert.

Buiten de schoolcontext is het platform ook ten goede gekomen aan de opvoeders in sommige buurthuizen. Dit was met name het geval in de APOMSA huiswerkschool in Vorst Zuid in Brussel.

De kinderen in onze buurt worden thuis niet goed begeleid. Hun ouders zijn niet noodzakelijkerwijs bekend met de schoolcultuur. Voor degenen die een computer hebben, zorgde Khan Academy dat ze meer zelfstandig werden. Zodra de lockdown werd aangekondigd, hebben onze teams alles in het werk gesteld om contact te houden met de families en hen op afstand te helpen. Het platform heeft ons in staat gesteld om een directe follow-up te hebben. Sommige scholen vragen ons nu hoe ze het moeten gebruiken.

Ibrahim Souhaib, directeur van de APOMSA huiswerkschool.

Gebruikers van het platform getuigen over het grote succes van khan Academy tijdens de lockdown (In België, van maart tot juni 2020):

+ 250 %
meer gebruik in vergelijking met dezelfde periode in 2019

230 000 gebruikers
29 000 nieuwe inschrijvingen

Waarvan **2000** leerkrachten
3000 leerlingenbegeleiders
en **23 000** leerlingen

Bovendien is BZG verheugd te hebben voldaan aan de behoefte van leerkrachten om opgeleid te worden rond afstandsonderwijs (54,4% van de leerkrachten vroeg om een dergelijke opleiding tijdens de lockdown). De face-to-face-opleiding die gewoonlijk aan de pedagogische teams wordt gegeven, werd toen op afstand georganiseerd. Op onze sociale netwerken werden webinars en Facebook Live-sessies gewijd aan Khan Academy en bijgewoond en gedeeld door enkele duizenden mensen.

5. STRIJDEN VOOR MEER ONDERWIJSGELIJKHEID IN BELGIË MET KHAN ACADEMY

Gratis en kwaliteitsvol onderwijs met Khan Academy

Waarom?

In België is ongelijkheid in het onderwijs een enorme uitdaging. Scholen hebben moeite om de leerachterstand van leerlingen met een lagere sociaaleconomische achtergrond ten opzichte van hun meer bevoorrechte klasgenoten te verkleinen: 31% van de leerlingen heeft een leerachterstand in het zesde leerjaar als ze uit een kansarm milieu komen, tegenover 12% als ze uit een kansrijk milieu komen.

Tijdens de lockdown heeft een ongelijkheid in de toegang tot onderwijs de prestatieverschillen tussen kansrijke en kansarme leerlingen alleen maar vergroot. Die ongelijkheid heeft eveneens een disproportioneel grote invloed gehad op leerlingen die reeds met een sociale achterstand kampten.

Acties

Om deze ongelijkheden te overwinnen, engageert BZG België zich door onderwijsactoren concrete oplossingen te bieden in de vorm van op maat gemaakte instrumenten en opleidingen. Op die manier wordt onderwijs een hefboom van emancipatie en geen mechanisme van uitsluiting.

We bieden onder andere het platform Khan Academy in Franstalige scholen, huiswerkscholen, verenigingen en bibliotheken aan. Naast het ter beschikking stellen van lesmateriaal voor wiskunde en wetenschappen, het aanpassen ervan aan onze Belgische leerprogramma's en het verspreiden van het platform in de scholen, bieden we ook gratis gepersonaliseerde ondersteuning aan de verschillende gebruikers: leerkrachten, coaches, opvoeders, ouders, enz.

Impact in 2020

470 000 gebruikers (+74 %)*

In de Fédération Wallonie-Bruxelles

94 580 gebruikers (+135 %)*

waarvan

79 777 leerlingen (+137 %)*

14 089 leerkrachten en coaches (+120%)*

7266 ouders (+175%)*

700 leerkrachten en begeleiders (+75 %)*

15 webinars

400 Nieuwe, vertaalde en aangepaste inhoud (biologie, finance, ondersteuning, growth mindset)

*in vergelijking met 2019

Er zijn veel voordelen: asynchroon werken, zeer duidelijke verklarende video's (deze compenseren deels de afwezigheid van klassikale lessen en kunnen ook dienen voor een 'omgekeerde klas' wanneer we progressief uit lockdown gaan), de leerlingen kunnen zichzelf onmiddellijk evalueren, is op logistiek vlak veel eenvoudiger dan e-mails, ik krijg een overzicht van de klasprestaties: hebben ze de materie onder de knie of is herhaling nodig?

Minh Nguyen, leerkracht wiskunde in het Sint-Lambertus College in Herstal.

"Reken maar uit!" : Een stage om kinderen en wiskunde met elkaar te verzoenen

Tijdens de krokusvakantie, van 24 tot 28 februari 2020, kwamen een vijftiental kinderen samen in de lokalen van de vzw Bouraza Medina Brussel voor een week lang "Maths moi ça !", een stage voor kinderen van 10 tot 12 jaar met de bedoeling om hen op een speelse manier met wiskunde te laten kennismaken.

Het project is ontstaan vanuit de wens om hun kijk op wiskunde te veranderen door middel van een reeks speelse activiteiten die tonen hoe ons dagelijks leven doordrongen is van wiskunde en dat het niet zo abstract is als ze eerst denken. Het was de tweede keer dat deze stage werd georganiseerd en tevens het ideale moment om hen te laten kennismaken met Khan Academy.

6. STRIJDEN TEGEN DE DIGITALE KLOOF

In een steeds digitaler wordende samenleving isoleert het numerieke, wanneer het niet voor iedereen toegankelijk is, vooral degenen die het meest kwetsbaar zijn. Terwijl 90% van de toekomstige jobs digitale vaardigheden vereisen, wordt vandaag geschat dat 40% van de Belgische bevolking het risico loopt om digitaal te worden uitgesloten.

Meer dan louter een toegankelijkheidsprobleem, houdt de digitale kloof vandaag ook problemen van het gebruik van digitale middelen in en wordt de kloof tussen degenen die digitale instrumenten beheersen en degenen die dat niet doen, steeds groter.

Bovendien is het gebrek aan bronnen en hulpmiddelen gerelateerd aan digitale onderwerpen schrijnend en er wordt vaak benadrukt dat onderwijsstructuren zoals scholen, bibliotheken of buurthuizen, niet voldoende zijn uitgerust om in te spelen op die specifieke onderwijsbehoeften van de burgers.

> *Het is noodzakelijk om op heden niemand in de kou te laten staan als het over digitaal burgerschap gaat. Er staat te veel op het spel voor ieders dagelijkse en professionele leven: het vinden van de juiste opleiding, de juiste job, de weg vinden in een overvloed aan circulerende informatie, deelnemen aan het huidige maatschappelijk leven, opbouwen van banden, en samen dromen over de toekomst. Zoals het vroeger nodig was om te weten hoe te lezen en te schrijven, is vandaag de digitale geletterdheid als noodzakelijke hoeksteen van ons onderwijs toegevoegd. Dit is ook precies de missie van Bibliotheken Zonder Grenzen.*
>
> Jérémy Lachal, algemeen directeur van Bibliotheken Zonder Grenzen.

Daarom werd in 2014 het programma “Digitale Reizigers” opgericht door BZG met als doel om mensen de vaardigheden bij te brengen die ze nodig hebben in de huidige digitale maatschappij en ze voor te bereiden op de maatschappij van de toekomst. Dit door middel van verschillende activiteiten en opleidingen. Het programma steunt op drie pijlers: de numerieke basis, digitaal creëren en digitaal burgerschap.

In België ontstonden, vanuit het Digitale Reizigers programma, vier projecten:

1. De numerieke vaardigheden versterken van vrouwelijke 55+'ers met Digitale Reizigers

Waarom?

De grootte van de digitale kloof hangt af van de leeftijd, geslacht en socio-economisch niveau van het individu. Concreet betekent dit dus dat vrouwen, ouder dan 60 en uit kansarme milieus, de grootste slachtoffers zijn van de digitalisering.

Bovendien werd het isolement van deze ouderen tijdens de gezondheidscrisis versterkt en was het internet voor sommigen de enige sociale link met de buitenwereld. Zonder de noodzakelijke vaardigheden voor het gebruik van digitale technologie waren onze senioren afgesneden van de wereld en van het sociaal contact.

Actie

Om een antwoord te bieden op deze noodsituatie heeft BZG België eind 2019 het project "De Digitale Reizigers" gelanceerd: workshops voor vrouwen ouder dan 55 jaar en slachtoffers van digitale uitsluiting. Het doel is om hun digitale vaardigheden te versterken en het isolement dat daaruit voortvloeit te doorbreken, maar ook om hen meer zelfvertrouwen te geven en tegelijkertijd sociale banden te creëren. Deze trainingen worden gehouden in de vorm van "digitale ontbijten" voor deze vrouwen, om zo een sfeer van vertrouwen en delen te creëren.

In 2021 willen we de impact van het project uitbreiden, dus we zullen ons focussen op de "train the trainer"-aanpak: dat wil zeggen dat we bibliothecarissen en facilitatoren zullen opleiden tot digitale assistenten om deze workshops met de doelgroep te faciliteren.

Impact in 2020

82 vrouwen
40 ateliers

11 bibliotheken
16 ingeschreven bibliothecarissen voor een online opleidingstraject tot digitale assistent

"Een geweldig moment, deze training, want het stelde me in staat om een beetje vertrouwen te krijgen met betrekking tot de computer! Zozeer zelfs dat ik een paar dagen geleden spontaan een beetje advies gaf aan mijn dochter (die mijn gebruikelijke referent was). Ik sluit mijn bericht af met een grote dank u, u bent geweldig in deze "rol", dankzij u evolueren de zaken positief!

Thérèse, Ukkel.

2. Van bibliotheken inclusieve plekken maken met de Digital Travellers

Waarom?

Met bijna de helft van de Europeanen (44%) die niet over digitale basisvaardigheden beschikt, is digitale geletterdheid een alomtegenwoordige kwestie. Naar schatting is één derde van de actoren van e-inclusie de openbare bibliotheek. Dankzij hun fysieke ruimte, de infrastructuur en het personeel dat zij ter beschikking stellen is een bibliotheek veel meer dan een verzameling boeken: het is een ruimte voor ontmoeting, leren, creatie en emancipatie.

Actie?

Om grootschalig analfabetisme tegen te gaan, steunt de Europese Unie Bibliotheken Zonder Grenzen en vier andere verenigingen: Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Koninklijke Bibliotheek, Public Libraries 2030 en Suomen kirjastoseura. Het objectief van de "Digital Travellers" is om de digitale kloof te bestrijden door van bibliotheken plaatsen van inclusie te maken en door bibliothecarissen op te leiden tot digitale assistenten die in staat zijn om aan de (digitale) behoeften van hun begunstigden te voldoen.

Impact in 2020

5 Europese landen (Frankrijk, België, Polen, Finland, Nederland)

4 000 begunstigden in Europa

30 bibliothecarissen in België

Honderden beschikbare bronnen op de website van

www.digitaltravellers.org

> *"Als de huidige situatie ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat de digitale kloof leidt tot sociaal, informatief en cultureel isolement. Voor mij, als publieke en sociale dienstverlener, is het mijn plicht om alles te doen wat in ons vermogen ligt om deze kloof te verkleinen. Deelnemen aan dit project zou mij in staat stellen om betere tools voor digitale training te krijgen en leren hoe ik een publiek kan bereiken dat op dit moment moeilijk of niet bereikbaar is. De eerste training met Stéphanie liet me deel uitmaken van een groter project met mensen die in dezelfde richting werken of willen werken en hopen de digitale kloof samen te kunnen verkleinen.*
>
> Lindsay Merseman, van de bibliotheek in Quiévrain.

3. Kinderen sensibiliseren over de gevaren van het internet en hun digitaal burgerschap ontwikkelen met de Cyber Helden

Waarom?

11,25 jaar is de gemiddelde leeftijd waarop kinderen hun eerste smartphone krijgen in de Franstalige Gemeenschap. In Vlaanderen is deze leeftijd zelfs 9,4 jaar. Tussen de leeftijd van 10 en 12 jaar neemt de tijd die dagelijks op het internet wordt gespendeerd toe van 70 tot 170 minuten! Kinderen zijn steeds meer verbonden, uitgerust en aangetrokken door schermen. Zo zijn ze ook kwetsbaarder voor de gevaren van het web: nepnieuws, cyberstalken en -pesten, overdreven blootstelling op en aan sociale netwerken, hacken, enz. Volgens BZG moet deze hyperverbinding van kinderen gepaard gaan met een echte supervisie en opvoeding in de digitale technologie: zowel in zijn potentieel als in zijn gevaren.

Actie?

Met de Cyber Helden wil BZG een generatie van jonge geïnformeerde digitale burgers met gezonde digitale gewoontes voortbrengen.

Het jaar 2020 staat voor een uitbreiding van het project: BZG heeft nu 3 coördinatoren voor het project, tegenover 1 in 2019, en een team van 8 vrijwillige begeleiders die een grote inhoudelijke en impactvolle verrijking mogelijk hebben gemaakt. De Cyber Helden zijn sinds dit jaar ook in het Nederlands beschikbaar.

- ### In de scholen

> *School is de geknipte plaats om goed online gedrag aan te leren. Het is een plaats waar ouders, kinderen en opvoeders elkaar ontmoeten en waar online veiligheid aan bod kan komen, ongeacht de sociaal-economische achtergrond van het kind, het digitale onderwijs van de ouders of de tijd of middelen die thuis beschikbaar zijn om deze onderwerpen te bespreken.*
>
> Dimitri Verboomen, directeur van BZG België

Als digitaal burgerschap een cruciale kwestie voor de democratie is geworden, hebben nog te weinig scholen het in hun leerplannen geïntegreerd: 55 % van de scholen in de Federation Wallonië-Bruxelles doet niet aan media-educatie, ook al voorziet het 'Pacte d'Exellence" daarin. Het is in eerste instantie als reactie op deze tekortkoming, en op het gebrek aan lerarenopleidingen over deze kwesties, dat we in 2018 de "Cyber Helden"-leerkit hebben ontwikkeld. Ons project breiden we nu verder uit met de formule "Cyberschool" die in de scholen wordt uitgerold als een volledig denkproces over online veiligheid en digitaal burgerschap.

Om ons aan te passen aan de huidige context, hebben we sinds september 2020 geïnnoveerd door het aanbieden van wekelijkse online bewustwordingssessies, die meerdere lessen in één sessie groepeert. Sinds september 2020 hebben al 37 scholen en 88 klassen deelgenomen.

Impact in 2020

4 239 leerkrachten

56 scholen

12 "Cyber Scholen"

156 klassen

7898 leerlingen

24 virtuele samenkomsten

2 355 begunstigde leerlingen via deze samenkomsten

• In de gezinnen

Voor BZG beperkt het digitale onderwijs zich niet tot de schoolbanken en zijn de ouders onmisbare actoren in het proces. Hiervoor hebben onze teams de educatieve inhoud van de Cyber Helden omgezet en verrijkt tot een activiteitenpakket voor het gezin en een praktische gids voor de ouders.

Bovendien hoopt BZG, door samen te werken met de Ligue des Familles en de Gezinsbond, 9.500 ouders te bereiken via sessies die in de loop van 2021, en in samenwerking met de scholen, zullen worden georganiseerd.

Ons doel is om overlapping te voorkomen, om ouders te voorzien van hulpmiddelen en om hen zeer concrete activiteiten, adviezen en oplossingen voor te leggen op basis van de digitale activiteiten die bij de jongsten trending zijn

Natascha Delahaut, projectcoördinator Digitale Geletterdheid bij BZG België

Impact in 2020

19 500
betrokken ouders tijdens de eerste lockdown

950 downloads

4 webinars

4. Digitale creatie op school met de Digitale Reizigers

Waarom?

De digitale kloof is ook aanwezig bij jongeren. Zelfs wanneer deze generaties de bijnaam «Digital Natives» krijgen, hebben jongeren toch te kampen met echte digitale hiaten: onderzoek doen, tekstverwerkingssoftware gebruiken, een e-mail sturen met een bijlage, zijn slechts enkele van de basisvaardigheden die ze ontbreken. Dit gebrek aan vaardigheden is dramatisch, vooral omdat 90% van de toekomst jobs deze vaardigheden zullen vereisen. In plaats van passieve consumenten worden zij actieve, kritische en creatieve digitale burgers.

Actie

In Belgische scholen organiseert ons team themaworkshops voor leerkrachten en leerlingen, gebaseerd op het programma van de Digitale Reizigers. We hebben drie activiteitenreeksen geselecteerd, bedoeld voor een klascontext en ontworpen om de belangstelling voor technologie te wekken en de creativiteit, het kritisch denken en het digitale burgerschap van de leerlingen te ontwikkelen. Alvorens we leerkrachten het nodige materiaal uitlenen, leiden we hen ook op om de workshops met hun leerlingen uit te voeren én bieden we hen meer gepersonaliseerde ondersteuning.

Impact in 2020

41 leerkrachten
604 leerlingen

SCHOOL

10 scholen

2 jeugdhuizen
105 uren aan ateliers

7. HET TEAM

Raad van Bestuur

› Patrick Weil
› Florence de Geouffre de la Pradelle de Leyrat
› Jean Louis De Brouwer
› Natacha Wallez

Dimitri Verboomen : *Directeur*

Projectcoördinatoren

- **Digitale Geletterdheid:**
  - › **Natascha Delahaut** : *Program Manager Digital Literacy*

- **Digitaal Leren:**
  - › **Alya Armali :** *Program Manager Digital Learning*

Communicatie en administratieve kracht:

› **Victoire Dunker :** *Communication Officer & Admin Assistant*

Opleidingsteam:

- **Digitale Geletterdheid**
  - › **Stephanie Kleinen :** *Training Squad Advisor & Learning Facilitator – Digital Travellers*
  - › **Charlotte Gaumeton :** *Learning Facilitator – Les Voyageuses du Numérique*
  - › **Flavie Gauthier :** *Learning Facilitator* - Les Cyber Héros
  - › **Gloire Kalume :** *Learning Facilitator* - Les Cyber Héros
  - › **Sara Van Zandycke :** *Learning Facilitator* - Cyber Helden

- **Digitaal Leren**
  - › **Habiba Dyani :** *Learning Facilitator* - Khan Academy

Team verantwoordelijk voor inhoud:

- **Digitaal Leren**
  - › **Charlotte Cornet :** *Content Squad Advisor & Content Officer* - Khan Academy
  - › **Tatiana del Marmol :** *Content Creator* - Khan Academy
  - › **Brieuc Tollenaere :** *Content Creator* - Khan Academy

8. ONZE PARTNERS

Onze Financiële Partners

De Cyber Helden

Google.org

De Digitale Reizigers

SAMSUNG

Koning Boudewijnstichting
Samen werken aan een betere samenleving

telenet

ING

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
BRUSSELS CAPITAL REGION

Khan Academy

Up Monizze

FONDATION Up

innoviris .brussels
we fund your future

FÉDÉRATION WALLONIE-BRUXELLES

Onze Operationele Partners

Alle scholen, huiswerkscholen, buurthuizen, jeugdhuizen, bibliotheken en EPN die hun vertrouwen in ons hebben gesteld. Dankzij hen kunnen onze projecten bestaan en evolueren.

Alle leerkrachten, bibliotheken en actoren in het onderwijsveld die gebruik hebben gemaakt van de instrumenten die wij ter beschikking stellen om kinderen, gezinnen en kwetsbare personen te helpen.

Bibliotheken Zonder Grenzen
Bibliothèques Sans Frontières
BELGIE

Bibliotheken Zonder Grenzen België
10-12 Kantersteen I 1000 Brussel

www.bibzondergrenzen.be
www.bibliosansfrontieres.be

Wenst u meer te weten over onze organisatie, onze werking en projecten?

Vind ons terug op

UW GIFTEN ZORGEN VOOR ONZE ACTIES!

Wenst u onze acties in het onderwijs te steunen?
Doe dan een gift!

https://www.bibzondergrenzen.be/doneren/

of

Bibliothèques Sans Frontières Belgique (Fonds des Amis de)

IBAN: BE10 0000 0000 0404 van de Koning Boudewijnstichting
met de mededeling «020/1080/00067»